

Çobanlık Günlerimden

— sahara · 18 Şubat 2021

Yürümeye başladığımdan itibaren çobanlıkla başladığı sorumluluk günlerim! İlk zamanlara ilkbaharın geliyor dediği günlere gidelim. Güneşin yüzünü azıcık gösterdiği mart ortalarında sürümüzün kısır takımı ve bir yıllık kuzular henüz yeşermeye başlayan kırlara salınır. İşte o günlerde benden üç yaş büyük ablam ve vefakâr köpeğimiz Karabaş ile kırlara açılırdık.

Hayvanların yetesiye karınları doymazdı elbette. Lakin ta kasımdan itibaren uzun süre içerde kalan hayvanların kırlarda az da olsa yeşille buluşmaları onlar için bayram olurdu. Özgürce dolaşır, bazı erkek kuzular kafa tokuşturarak sevinçlerini belli ederlerdi. Ablama yoldaşlık ederdim. Daha okul nedir bilmezdim. Kapısına bile yaklaşmamıştım. Köyden de çok az insan tanıyordum.

Yıllar su gibi akıp gitti. Sorumluluklarım daha da arttı. İlkokul yıllarımda her hafta sonu elimde değneğimle, önümde sürüm ver elini kırlar... Sonbahar ve ilkbaharda doğa karlara bürüyünceye kadar hafta sonları mutlak görevdi çobanlık benim için. Ya sene sonu ders bitiminde ne yaşadım dersiniz? Cevap hazır. Bir türlü akşamların olmadığı uzun yaz günleri aralıksız sürümüzle yayla düzlüklerinde akşamın erken gelmesini beklerdim... Bir gün olsun sorumluluktan uzak, arkadaşlarımla oyun oynayacak zamanım hiç olmadı. Benim gibi sayıları bir elin parmaklarından az yaşlılarım da benimle aynı kaderi paylaşırdı. Çobanlık. Ta ortaokul ikinci sınıfının çayırların biçme günlerine kadar yayla düzlerinde, dere kenarlarında basmadığım toprak parçası kalmamıştır.

Daha çok sağılan koyunları otlatma görevi benimdi. Bazı günler de annelerinden ayrılan kuzu ve tokluların sorumluluğu da bana kalırdı. Çobanlığa veda edip köyde çayır biçmelere başladığım yılın mayıs ayında yaşadığım 4-5 günlük çobanlık günlerim unutulacak cinsten değildir.

Askerlik yapmış kuzenlerim Hüseyin ve Ahmet ağabeyler kuzu ve tokluları birlikte otlatıyorlardı. Ben diyeyim ortalama 400, siz deyin 450 baş küçükbaş hayvan. Kalabalık bir sürüyü önlerindeydi. Otlattıkları hayvanların içinde 10-12 adet süt veren keçi diğerleri bu yıl ve geçen yılların kuzuları. Kısır kalmış koyunlar, büyük koçlardan oluşan devasa kalabalık bir sürü...

Dağların eteklerinde kamp kurup geceleri sürüyü yayla evlerinin bozuk havalarda çamurlaşan ağıllara getirmiyorlardı. Zaman zaman kamp yerlerini değiştirip otlakların gür olduğu vadilerde sabahlıyorlardı. Kamp eşyalarını taşıyan eşyaları için de bir atları vardı. Bu acar kafadar çobanlar bir kurnazlık planlamışlar.

Güya, bizim yaylalardan uzak Meşeli Köyünün yaylasını kiralamışlar! Biz öyle duyduk. Köyümüzün yaylasından kiraladıkları yaylaya gitmek işini pek aceleye getirmiyorlar. İki gece Köprülü Köyü'nün

yaylasında kamp kuruyorlar. Üçüncü gün ata yükledikleri gibi eşyaları bu kez Karaköy'ün yaylasına yerleşiyorlar. Bir iki geceden sonra sıra Cirtüzü Köyü'nün yaylalarına geliyor. Bu kez konaklamayı uzatıyorlar. Üç gün geniş otlaklara sahip Cirtüzü'nün yaylalarında eğleniyorlar. Sırada Kirazlı Köyü'nün yaylaları derken nihayet Meşeli Köyü'nün Mansurat diye adlandırılan yaylaya varıyorlar.

Yayla kiralamak değil amaç. Şark kurnazlığı yaparak kendi köylüleri yaylalarına çıkmadan birer, ikişer gün henüz hayvan ayağı değmemiş yeşil yayla çimenlerini sürülerine otlatmak. Uzun süre bir yerde konaklamadıkları için itiraz edenlere kısa süreliğine eşleştiklerini söyleyip işi tatlıya bağlıyorlar.

Mansurat yaylasında da üç gece geçirip dönüş seferi başlıyor. Dönüşte de birer ikişer gece konaklayarak bizim köyün yayla düzlüklerine geliyorlar nihayet. Henüz bizim köy, temmuz, ağustos aylarını geçirdiğimiz yukarı yaylaya çıkmamıştı. Anlattığım olay mayıs sonu haziran başlarında yaşandı.

Ahmet Ağabey, kısa süreliğine Hüseyin Ağabeyden izin alarak köye geldi. Beni Hüseyin Ağabeye yardım için birkaç günlüğüne kısır sürüsüne gönderdi. Büyük bir ekmek çıkını ile yaylaya, sürünün yanına vardım. Haziran başları, yayla düzlükleri yeşilin en güzel tonlarıyla bezeli. Güneş ışınlarıyla yeşil çimenlerin dansını izlemek çok hoştu.

Yayla düzlükleri sonsuza kadar uzanıyor hissi veriyordu. Ufuk çizgisi çok uzaklara kadar uzanıyordu. Ardahan yaylaları tatlı yükseltilerle uzayıp gidiyordu. Kalabalık sürü, üç adet iri çoban köpekleri ve at ekibi tamamlıyordu. Bu kez kamp bizim köy ile Köprülü'nün yayla düzlüklerinin arasına kurulmuştu.

Akşam olunca kampın önünde ateş yakıyorduk. Hüseyin Ağabey keçiler sağıp sütü ısıtıyordu. Ekmekleri sıcak süte doğrayıp çalakaşık akşam yemeğimizi yiyip uykunun tatlı kollarına sığınıyorduk. Çobanlığımın ilk iki günü güzel geçti. Haziran güneşi tüm güzelliğiyle doğayı canlandırdığı gibi üşüme sorunu yaşamıyorduk. Üçüncü gün sisli, puslu başladı. Giderek pus her tarafı sardı. Hava aniden soğudu ve yağmur başladı. Yağmur ne yağmur! Hiç ara vermeden, şiddetini artırarak devam ediyordu...

Ardahan-Şavşat karayolunda, Çam Geçidi: 2470 m diye yazar. Sürüyü götüğümüz düzlükler bu yükseltilerden daha da yukarlardaydı. Sanki gök delinmişti. Çobanlığın itlik, köpeklik zamanı acı bir biçimde başladı. Altında dinlenecek ne bir ağaç ne de bir mağara kovuğu vardır yayla düzlüklerinde. Tarif edilmeyecek düzeyde ıslandık. Üzerimizde kuru bir iplik kalmadı. Gün uzadıkça uzadı. Bir türlü akşam olmuyordu. Saatler sonra hava kararmaya başladı. Kamp yerine vardık. Odunlarımız günlerce suda kalmışçasına ıslanmıştı. Ateş yakmamız mümkün olmadı. Hüseyin Ağabey keçileri sağdı. Bu kez çiğ süte doğradık ekmekleri... İlk kez çiğ sütü kaşıkladım. İğrenmedim değil. Yapacak bir şey yoktu...

Köpekler için soğuk suya un dökerek yal yaptık. İyice ıslanan köpekler titreyerek şapur şapur yalı yediler. Zavallı hayvanların diş diş vurarak uzun süre titrediler. İçi bir tarafı yünlü kuzu derisinden bir

kaban vardı. O kabana sarılarak uyudum. Kuzu postlu kaban bir yorgan gibi ısıttı beni. Gözlerimi açtığımda etraf yeni yeni aydınlanıyordu. Sürü ve Hüseyin Ağabey yoktu kamp yerinde!

Sağ sola telaşla bakmaya başladım. Yapacak bir şey yoktu. Sürü nereye gitmişti! Gece hırsızlar mı sürüye musallat olmuştu. Ben hiçbir ses duymamıştım. Ortada hırsız işi olsaydı Hüseyin Ağabey kolayına teslim olmaz, bağırır çağırırdı...

Hayli zaman sonra kamp yerinin ilerisindeki yükseltiden derinden çan sesleri geliyordu. Sesler daha yaklaştı. Seslerin geldiği tarafa yürüdüm. Hüseyin Ağabey sürünün başındaydı. Bir yıl yaşlanmış adeta. Büyük bir şok atlatmış; asık bir yüzle anlatmaya başladı:

“Derinlerden gelen bir sesle uyandım. Sürünün yerinde yeller esiyordu! Allah’tan pus çekilmişti. Uzaktan, ‘Sürünün sahibiii’ diye bir adam uzun uzun bağıyordu. Apar topar sesin geldiği yöne koştum. Ardahan yaylalarından bir adam önünde bir çift öküz Karaköy’ün ormanına gidiyormuş. Gecenin karanlığından yararlanıp bir ağaç alacakmış ormandan... Sürüyü görünce hayvanlarını bırakıp sürüyü geri çevirmiş...”

Hüseyin Ağabey, adamın bu fedakârlığına karşı sürüden iki hayvanı hediye etmiş. Çok uzuz atlatıldı olay. Eğer bir kurt rastlamış olsaymış sürüye, zarar ziyanın hesabı olmazdı. Çünkü kurt çok acımasız zalim bir hayvandır. Daldığı sürüyü sağ bir hayvan bırakmamacasına hepsini telef eder.

Çobanlık günlerimin son yıllarında yaşadığım o soğuk sonundaki olay hiç unutulacak gibi değil. Buruk bir sevinç duyduk. Sürü iki eksikle önümüzdeydi. Hediye edilen hayvanlardan bir bizim diğeri de Hüseyin Ağabeylerindi...